

LOO PLAN
voor bos, natuur en landschap

VOSSEVELD SOEST

Nader onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen en de functie van gebouwen, bomen en omgeving voor vleermuizen

COLOFON

OPDRACHT

Onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen
en de eventuele functies van de gebouwen en bomen voor vleermuizen

OPDRACHTGEVER

Amerpoort
Afdeling Huisvesting
Postbus 10103
3505 AB Utrecht

OPDRACHTNEMER

LOO PLAN, voor bos, natuur en landschap
Diepesteeg 4
6994 CD De Steeg
tel.: 026 – 351 41 74
fax: 026 – 443 10 48
info@looplan.nl
www.looplan.nl

Uw kenmerk : 2011.077/P08014/KD/mr

Ons kenmerk : 2011-616-03434
Datum : 23 december 2011

Contactpersoon : de heer K. Denee

Contactpersoon : Marko Sinke
Medewerking van : Matthijs Alberts
: Arthur Hoffmann
Vormgeving : Marianne Mooij

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	INVENTARISATIE	4
2.1	WERKWIJZE INVENTARISATIE	4
2.2	WAARGENOMEN VLEERMUIZEN	5
3	MOGELIJKE EFFECTEN EN EFFECTBEOORDELING	7
4	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	8

LITERATUURLIJST

BIJLAGEN

1	BEVINDINGEN VELDBEZOeken
---	--------------------------

1 Inleiding

Aan de Birkstraat te Soest ligt locatie Vosseveld van het Academisch Medisch Centrum Utrecht. Er zijn plannen om deze locatie te renoveren en uit te breiden. In het ontwerp is er sprake van sloop en nieuwbouw van een schoolgebouw. In de plannen is ook de aanbouw achter het hoofdgebouw opgenomen. Daarnaast beschrijft het ontwerp een nieuwe inrichting van het terrein.

In 2009 is door Loo Plan een quickscan en een nader onderzoek uitgevoerd. Er is vastgesteld dat er beschermde soorten op de locatie voorkomen en of de uit te voeren werkzaamheden een overtreding van de wet met zich mee kunnen brengen.

Sinds de uitvoering van dit onderzoek in 2009 zijn de plannen op punten aangepast en zal de termijn van 3 jaar voor de geldigheid van flora- en faunagegevens voor de strengst beschermde soorten, zoals vleermuizen, verlopen voordat de werkzaamheden geëffectueerd worden. Er moet een nader onderzoek uitgevoerd worden naar de aanwezigheid en het terreingebruik van vleermuizen. De resultaten van dit onderzoek worden in het nu voorliggende rapport weergegeven.

2 Inventarisatie

2.1 Werkwijze inventarisatie

Vleermuizen maken op diverse wijzen gebruik van het landschap (inclusief gebouwen). De volgende functies kunnen in de gebouwen en aangrenzende groenstructuren aanwezig zijn:

- Zomerverblijfplaats
- Kraamverblijfplaats
- Paarverblijfplaats
- Winterverblijfplaats
- Foerageergebied, migratie- en vliegroute

Om deze functies allemaal in beeld te kunnen brengen, moet in verschillende seizoenen onderzoek plaatsvinden. Dit is vastgelegd in het vleermuisprotocol, opgesteld door de Gegevensautoriteit Natuur (GaN) in samenwerking met het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en de Zoogdiervereniging. Loo Plan is aangesloten bij het NGB en houdt zich bij vleermuisonderzoek aan het protocol.

In het totaal zijn vier veldbezoeken gebracht. Deze bezoeken zijn uitgevoerd door de heer ing. C.A. Sinke en de heer drs. A.H. Hoffmann van Loo Plan. Het bezoek van 22 augustus is vanwege niet gunstige weersomstandigheden voortijdig afgebroken.

De onderzoeksinspanning heeft zich geconcentreerd op het terrein van Vosseveld en de directe omgeving. Maar bij verschillende bezoeken is in de ruimere omtrek gekeken om zo een beter beeld te krijgen van het belang van het plangebied voor vleermuizen.

Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van een batdetector (Pettersson D240x), waarmee de ultrasone geluiden van vleermuizen voor het menselijk oor hoorbaar gemaakt worden. De opgenomen geluiden zijn met specifieke software (Batsound®) geanalyseerd.

Gelijktijdig is in Arcpad de plaatsbepaling vastgelegd door middel van een tracklog, waardoor een koppeling gemaakt kan worden tussen de geluidsopname en de locatie.

Door deze combinatie zijn de locatie en de aangetroffen soorten met een hoge mate van zekerheid te onderscheiden.

Datum bezoek	Tijdstip	Functie
1 juni 2011	21.30-23.00 uur	Kraam-, zomerverblijfplaats
6 juli 2011	3.00-5.00 uur	Kraam-, zomerverblijfplaats
22 augustus 2011	21.00-21.45 uur	Paarverblijfplaats
22 september 2011	20.30-22.30 uur	Paarverblijfplaats

Tabel 1 Data en tijdstippen veldonderzoek.

2.2 Waargenomen vleermuizen

Het onderzoeksgebied betreft het terrein van de locatie Vosseveld en de directe omgeving. Op het terrein staat naast het hoofdgebouw een schoolgebouw. Tussen de ingang van het terrein en het hoofdgebouw staan bomen als laanbeplanting met aan weerszijden een bosje met verschillende dikke bomen. Rondom het hoofd- en schoolgebouw bestaat het terrein grotendeels uit gazon met verspreid enkele grote bomen. Achter het hoofdgebouw is een brede strook met gemengd bos en rijke ondergroei.

Tijdens het onderzoek zijn vier soorten vleermuizen vastgesteld, te weten: rosse vleermuis, laatvlieger, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Hieronder wordt per soort toegelicht wat de bevindingen zijn voor het project.

ROSSE VLEERMUIS

De rosse vleermuis is eenmaal waargenomen tijdens het bezoek op 22 september. Het betrof een snel overvliegend dier. De vleermuis had geen binding met het onderzoeksgebied.

LAATVIEGER

De laatvlieger is tijdens de onderzoeksrunde van 1 juni gehoord in de laan tussen de ingang en het hoofdgebouw. Er is geen binding met een gebouw vastgesteld. Aangenomen kan worden dat in het onderzochte gebied geen verblijfplaatsen van deze soort aanwezig zijn. De waargenomen dieren kwamen zeer waarschijnlijk in de laan jagen en hebben hun verblijfplaats elders in Soest.

RUIGE DWERGVLEERMUIS

De ruige dwergvleermuis is slechts tijdens één nacht (6 juli) driemaal kortstondig waargenomen. Hoogstwaarschijnlijk gaat het om een toevallig passerend dier. Het onderzoeksgebied speelt geen rol van betekenis voor deze soort.

De ruige dwergvleermuis is een boombewonende soort. Er is een kleine kans dat deze soort in een boom op het terrein een verblijfplaats heeft, maar gezien het beperkt aantal waarnemingen en de activiteit van het dier is dit niet erg aannemelijk. De waargenomen dier(en) verblijven mogelijk elders en komen op het terrein van Vosseveld jagen.

GEWONE DWERGVLEERMUIS

Veruit de meeste waarnemingen tijdens het onderzoek zijn gedaan van de gewone dwergvleermuis. Deze soort is in het gehele onderzoeksgebied waargenomen. Er zijn drie clusters van waarnemingen te onderscheiden: in de laan, rondom het hoofdgebouw en de school en in het bosje achter het hoofdgebouw. De hoogste aantallen vleermuizen zijn waargenomen in de laan. Hier staan veel grotere bomen die legio insecten aantrekken, waardoor de laan een belangrijk onderdeel is binnen het totale leefgebied van de vleermuizen.

In het bosje achter het hoofdgebouw zijn tijdens het onderzoek van 2009 beduidend meer vleermuizen gehoord dan tijdens dit onderzoek.

De oorzaak is niet bekend, maar aangezien er zich in dit bosje geen veranderingen hebben voorgedaan, moet de oorzaak buiten het onderzoeksgebied gezocht worden.

Vermeldenswaardig is de waarneming van een bosuil in dit bosje, waarmee het bosje ecologisch gezien van belang kan worden geacht voor meerdere soortgroepen.

De vleermuizen jagen in het onderzoeksgebied en er zijn ook veel baltsende dieren gehoord. De gewone dwergvleermuis is een gebouwbewonende soort. Rondom het te slopen schoolgebouw zijn geen aanwijzingen gevonden dat de dieren in het gebouw een verblijfplaats hebben. Dit kan wel in het hoofdgebouw het geval zijn, maar waarschijnlijk komen de meeste waargenomen dieren elders uit Soest naar het onderzoeksgebied om daar te jagen op insecten of te foerageren.

Opvallend is dat de aantallen vleermuizen achter het hoofdgebouw veel lager waren dan in 2009. Aangezien er op het terrein van Vosseveld geen veranderingen hebben plaatsgevonden, moet de oorzaak van deze verandering buiten het onderzoeksgebied liggen.

De uitbreidingsplannen achter het hoofdgebouw zullen niet leiden tot een verdere aantasting van het leefgebied van de vleermuizen.

3 Mogelijke effecten en effectbeoordeling

Als gevolg van de geplande werkzaamheden kunnen er verschillende effecten op de aanwezige vleermuizen optreden. De effecten die op kunnen treden zijn:

- Ongeschikt raken of verlies van vaste kraam-, zomer-, winter-, en/of paarverblijfplaatsen.
- Ongeschikt raken of verlies van essentieel foerageergebied.

Deze effecten zijn alleen mogelijk op de gewone dwergvleermuis. Van andere soorten is geen binding met het onderzochte gebied vastgesteld.

De sloop van het schoolgebouw heeft geen gevolgen voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Het schoolgebouw is niet geschikt als verblijfplaats.

Gebouwen zijn warm en trekken insecten aan. Vleermuizen jagen rond deze gebouwen. De sloop betekent tijdelijke afname van het jachtgebied, maar na de voltooiing van de nieuwbouw is deze functie weer in tact. Er is als gevolg van de sloop en nieuwbouw geen negatief effect op de functionaliteit van het totale leefgebied voor de vleermuizen.

De nieuwe school zal een andere mate van verlichting met zich meebrengen. Geadviseerd wordt om het nieuwe verlichtingsplan af te stemmen op de aanwezigheid van vleermuizen. Hierbij moet gekozen worden voor armaturen die alleen naar beneden licht uitstralen. Ook verdient het de aanbeveling te kiezen voor licht met bewegingsmelders, om de verlichtingsduur te beperken.

Uit de plannen komt niet naar voren dat er bomen gekapt zullen gaan worden. Er zijn dan ook geen effecten te verwachten op soorten die hun verblijfplaats in bomen hebben. Uit het onderzoek komt naar voren dat er een kleine kans is dat de ruige dwergvleermuis op het terrein een vaste verblijfplaats heeft. Mocht dit zo zijn, dan hebben de plannen geen invloed op de functionaliteit van deze bomen.

De precieze inrichting van het terrein is nog niet bekend. Er hebben gedurende de looptijd van dit onderzoek wijzigingen plaatsgevonden in het ontwerp. De beoordeling is gebaseerd op de laatste verkregen informatie. Wijzigingen in het ontwerp moeten tegen het licht gehouden worden om te bepalen of de wijzigingen geen nieuwe overtredingen van de Flora- en faunawet met zich meebrengen.

4 Conclusies en aanbevelingen

In het plangebied zijn verschillende soorten vleermuizen aangetroffen, waarvan alleen de gewone dwergvleermuis binding met het gebied heeft.

Als gevolg van de geplande werkzaamheden zullen geen vaste paarverblijfplaatsen verloren gaan.

Voor de uitvoering van de werkzaamheden is geen ontheffing van de Flora- en faunawet vereist.

Hoewel er op dit moment nog geen verlichtingsplan voor het terrein is opgesteld, moet er wel rekening gehouden worden met de aanwezigheid van vleermuizen op het terrein. De verlichting mag de dieren niet storen. Door te kiezen voor armaturen die alleen naar beneden licht uitstralen, wordt het effect op vleermuizen zoveel mogelijk beperkt. Door verder gebruik te maken van de nieuwste inzichten van de relatie van het uitgezonden spectrum en de verstoring van vleermuizen kan het negatieve effect van verlichting verder verminderd worden. Uit onderzoek is gebleken dat amberkleurig LED-licht het minst van invloed is op het gedrag van vleermuizen.

Om het leefgebied van vleermuizen te versterken wordt geadviseerd om de nieuwbouw van de school toegankelijk te maken voor vleermuizen. Het inbouwen van een kraamkast voorzien van een webcam kan een meerwaarde voor het onderwijs betekenen, terwijl tegelijk de geschiktheid van het gebouw als kraamkamer voor de vleermuizen vergroot wordt. Bij een vroegtijdige integratie in het bouwproces zijn de extra kosten hiervoor zeer beperkt en hoeft de kast geen afbreuk te doen aan de esthetische kwaliteiten van het bouwwerk. Ook het aanbieden van vleermuiskasten in bomen op het terrein vergroot het aanbod van holten voor vleermuizen.

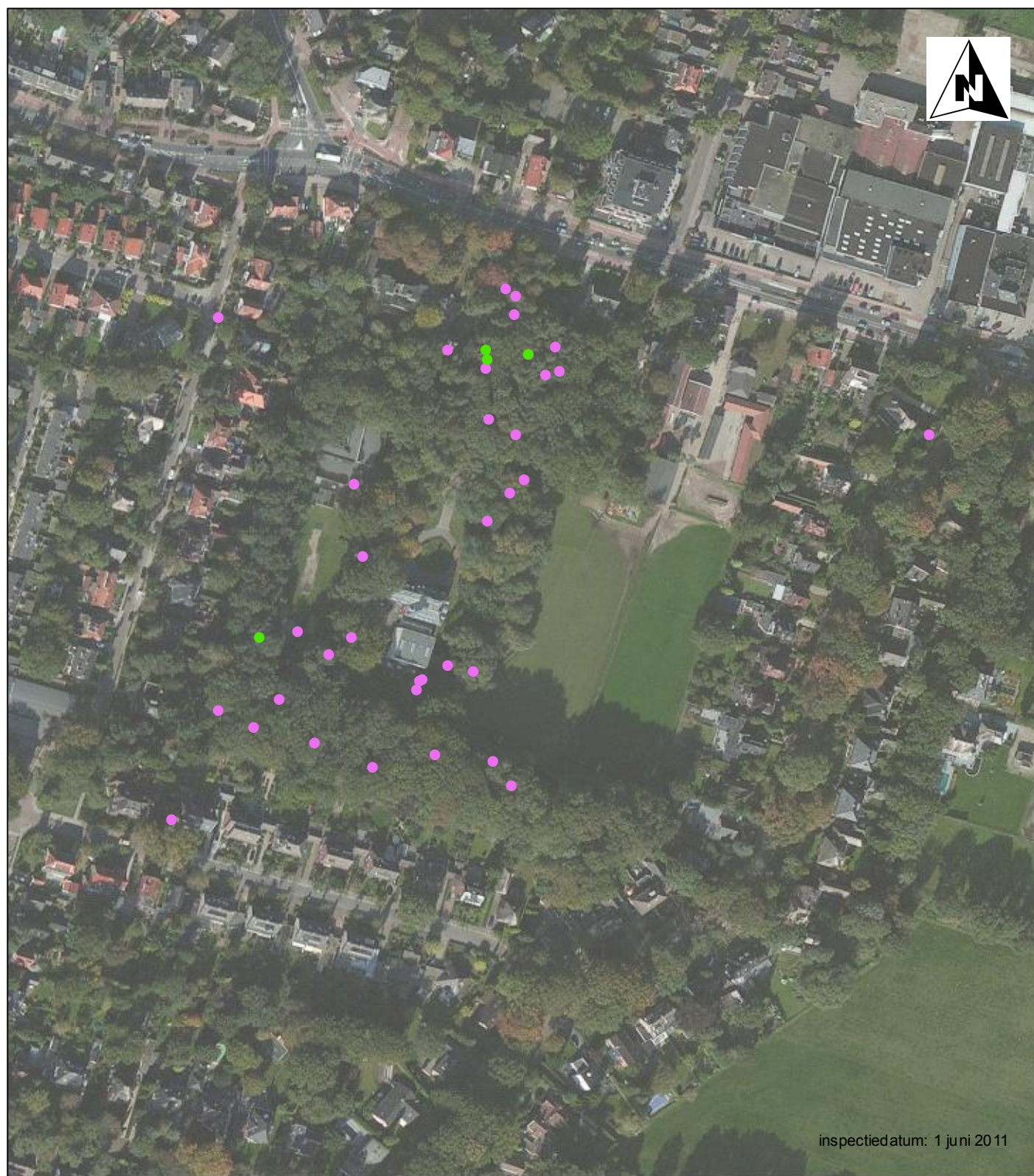
Literatuurlijst

1. KNNV, 1997
Atlas van de Nederlandse vleermuizen
Onderzoek naar de verspreiding en ecologie
Onder redactie van H. Limpens, K. Mostert en W. Bongers
2. Dietz, C., O. von Helversen en D. Nill, 2011
Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika
De Fontein/Tirion Natuur, Utrecht
3. Loo Plan, 26 februari 2009
Quicksan flora en fauna 2009 Herinrichting Birkstraat 84, Soest
(kenmerk 2009-449-00515)
4. Loo Plan, 2010
Nader onderzoek naar de aanwezigheid en het belang voor
vleermuizen Birkstraat 78 en 86, Soest (kenmerk 2010-449-
00183)

BIJLAGEN

1 Bevindingen veldbezoeken

Vosseveld

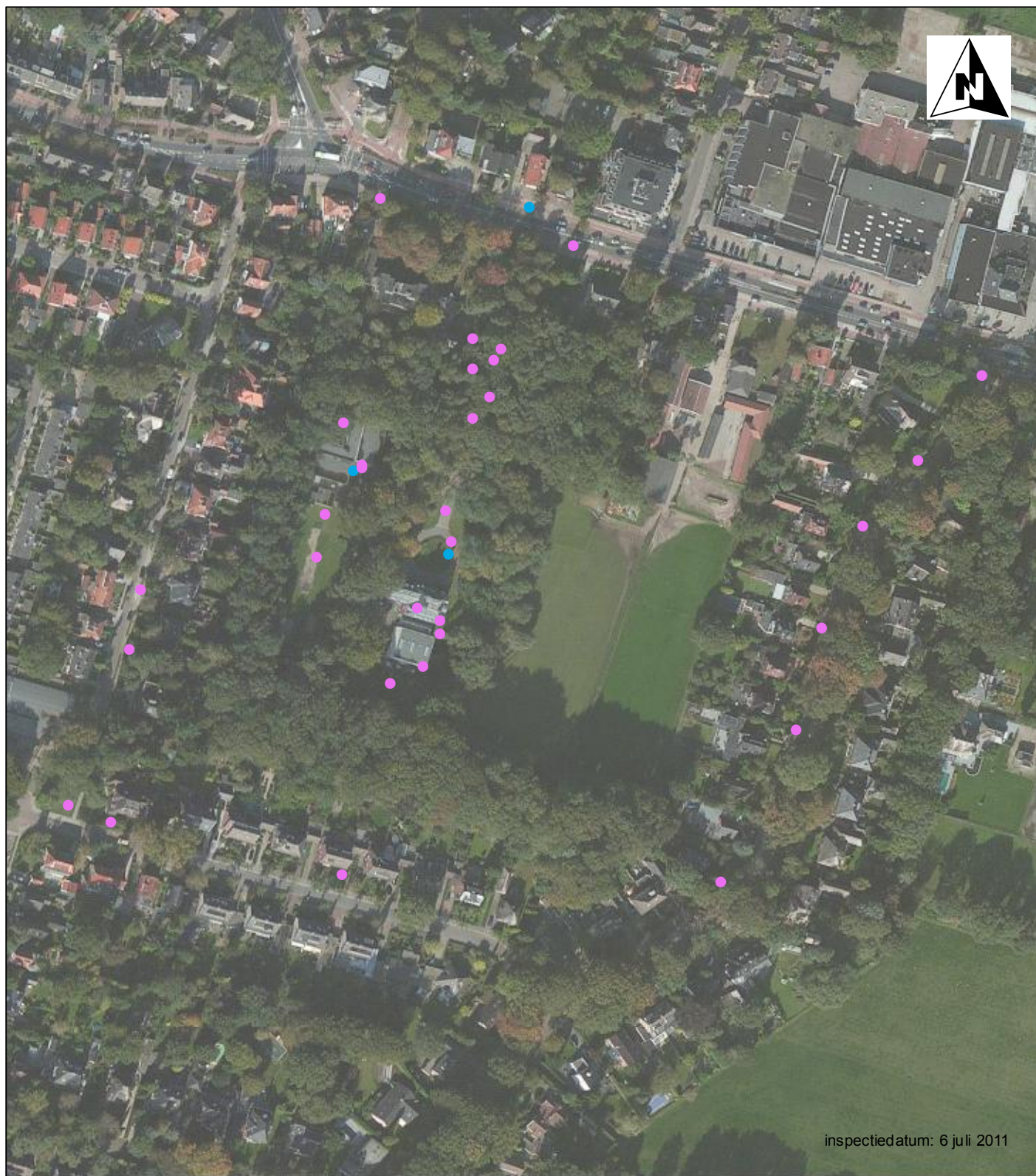

0 20 40 60 80 100 meter

Legenda

- gewone dwergvleermuis
- laatvlieger

Vosseveld

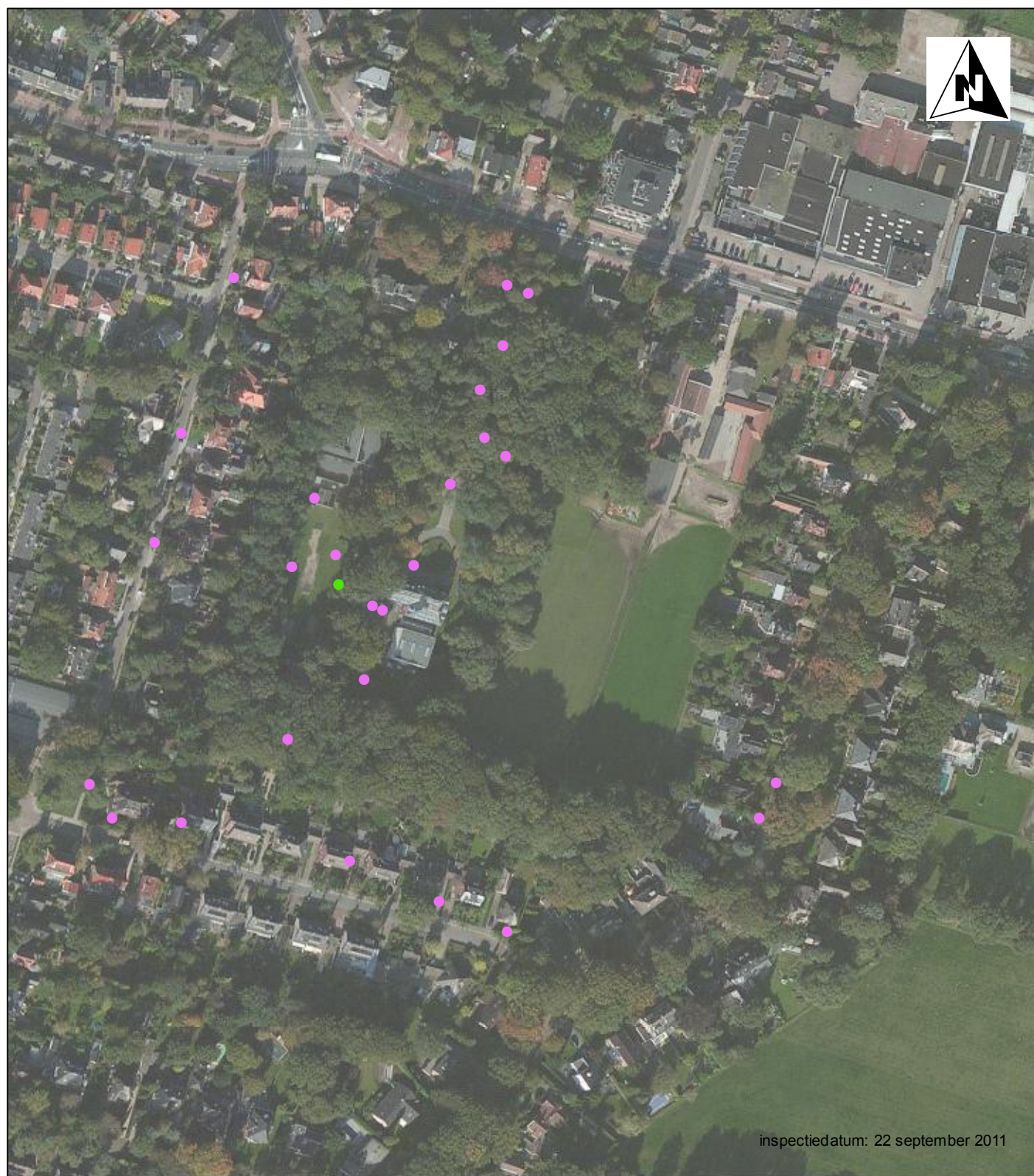

0 20 40 60 80 100 meter

Legenda

- gewone dwergvleermuis
- ruige dwergvleermuis

Vosseveld

0 20 40 60 80 100 meter

Legenda

- gewone dwergvleermuis
- rosse vleermuis

Diepesteeg 4 6994 CD De Steeg

telefoon 026 3514174

fax 026 4431048

info@looplan.nl

www.looplan.nl

KvK 09116798